
Puolangan kulttuurikasvatussuunnitelma

2026–2029

Sivistyslautakunnan hyväksymä 18.8.2022
(päivitetty 14.1.2026)

Kulttuurikasvatussuunnitelma lyhyesti

Kulttuurikasvatussuunnitelma (KOPS) on suunnitelma siitä, miten kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatusta toteutetaan osana opetusta. Se pohjaa kunnan omaan kulttuuritarjontaan ja kulttuuriperintöön sekä lasten ja nuorten omaehtoiseen toimintaan.

Kulttuurikasvatus koskee kaikkea opetusta, ei vain taide- ja taitoaineita, ja nivoo yhteen eri oppiaineita. Kulttuurikasvatussuunnitelma perustuu paikallisen opetussuunnitelman toteuttamiseen ja tekee koulujen kulttuurikasvatustyöstä tavoitteellista.

Suunnitelma on koulujen sekä taide- ja kulttuurialan toimijoiden yhteinen työkalu. Se yhdistää paikallisen opetussuunnitelman tavoitteet, kunnan oman kulttuuriperinnön sekä kunnan kulttuuritarjonnan systemaattiseksi kokonaisuudeksi. Samalla se takaa kaikille oppilaille samat osallistumisen mahdollisuudet.

Perusteet kulttuurikasvatussuunnitelman laatimiselle löytyvät esimerkiksi perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista (2016) sekä Lastenkulttuuripoliittisesta ohjelmaehdotuksesta (2014).

Kulttuurikasvatussuunnitelma takaa lapsille ja nuorille tasavertaiset mahdollisuudet kokea taidetta ja kulttuuria. Kulttuurikasvatussuunnitelman avulla taidetta ja kulttuuria voidaan tarjota ikäryhmälle sopivalla tavalla luonnollisena osana koulupäivää. Moniammatillisessa yhteistyössä tuotettu suunnitelma tukee oppilaiden kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Kulttuurikasvatussuunnitelman kautta voidaan edistää kulttuurikasvatuksen alueellista tasavertaisuutta sekä lisätä lastenkulttuurin merkitystä hyvinvoinnin edistäjänä. Kulttuurikasvatussuunnitelma hyödyttää oppilaita, opettajia, taide- ja kulttuurialan toimijoita sekä kuntaa.

Kulttuurikasvatussuunnitelma on vuosittain toistuva, etukäteen budjetoitu ja selkeillä sopimuksilla aikaansaatua kokonaisuus, jossa kunkin kunnan toivomalle ikäryhmälle taataan halutunlainen taide- ja kulttuurikasvatus.

Kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa tietoa asuinkunnan historiasta, käytännöistä, merkkihenkilöistä ja jo olemassa olevasta tarjonnasta antamalla osallistujille mahdollisuuden avartaa maailmankatsomustaan sekä käyttää luovuuttaan.

Kulttuurikasvatussuunnitelma on osa kunnan kulttuuritoimintalain (166/2019) mukaista toimintaa. Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Mitä hyötyä kulttuurikasvatussuunnitelmasta on oppilaille?

- ❖ Se takaa tasa-arvoisen mahdollisuuden osallistua ja tutustua taiteeseen ja kulttuuriin.
- ❖ Taidot ymmärtää, arvioida ja käyttää kulttuuria kehittyvät ja kyky lukea median ja ympäröivän maailman välittämiä viestejä vahvistuu.
- ❖ Se tukee kulttuuri-identiteetin ja kulttuurikompetenssin kehittymistä.
- ❖ Paikallisen lähikulttuurin ja kulttuuriperinnön lisäksi kulttuurikasvatus opettaa ymmärtämään myös kulttuurien moninaisuutta.
- ❖ Kulttuuri ja taide edistävät muiden aineiden oppimista tuomalla uusia tapoja ja menetelmiä.
- ❖ Se lisää kouluviihtyvyyttä, tarjoaa onnistumisen kokemuksia ja vahvistaa luovuutta ja itsetuntoa.
- ❖ Se tarjoaa keinoja itseilmaisuun ja asioiden käsittelyyn.
- ❖ Suunnitelman avulla taidetta ja kulttuuria voidaan tarjota ikäryhmälle sopivalla tavalla ja luonnollisena osana koulupäivää.

Miten kulttuurikasvatussuunnitelma hyödyttää koulua?

- ❖ Taidevierailujen kautta voidaan vahvistaa, laajentaa tai täsmentää opetussuunnitelmassa määriteltyjen sisältöjen oppimista ja edistää tavoitteiden saavuttamista
- ❖ Se vakiinnuttaa kulttuuri- ja taidesisältöjä koulun arkeen.
- ❖ Suunnitelma tekee kulttuurikasvatuksesta koordinoitua ja ennakoitavaa.
- ❖ Se helpottaa opettajan työtä, koska sisältö ei riipu yksittäisen opettajan tai koulun kiinnostuksesta tai taloudellisista mahdollisuuksista.
- ❖ Se tarjoaa mahdollisuuksia monialaisten oppimiskokonaisuuksien rakentamiseen sekä laaja-alaisten osaamisalueiden ja ilmiölähtöisen oppimisen toteuttamiseen.
- ❖ Yhteistyö taide- ja kulttuuritoimijan kanssa tarjoaa opettajille mahdollisuuksia asiantuntijuuden jakamiseen ja uusiin opetusmenetelmiin tutustumiseen.
- ❖ Koulun ulkopuolelle sijoittuvat retket tarjoavat oppimisympäristöjä, joita ei voi mallintaa luokahuoneessa.
- ❖ Yhteistyö koulun ulkopuolisten kulttuuritoimijoiden kanssa on yksi tärkeimmistä oppimista edistävästä tekijöistä kulttuurikasvatuksessa.
- ❖ Kulttuurisisällöt sopivat monipuolisesti eri oppiaineisiin.

Miten kulttuurikasvatussuunnitelma tukee kulttuuritoimijoita ja taiteilijoita?

- ❖ Auttaa lapsille ja nuorille suunnatun tarjonnan kehittämisessä ja koulujen tarpeiden huomioimisessa.
- ❖ Lisää kulttuuripalveluiden kävijämääriä ja laajentaa yleisöpohjaa.
- ❖ Kasvattaa tulevaisuuden kulttuuri- ja taideyleisöjä.
- ❖ Opettaa kulttuuripalvelujen käyttöä.
- ❖ Tarjoaa työskentelymahdollisuuksia ja toimintaedellytyksiä taiteen ja kulttuurin ammattilaisille.

Miten kulttuurikasvatussuunnitelma hyödyttää kuntaa?

- ❖ Kulttuuri on kunnalle tärkeä vetovoimatekijä.
- ❖ Kulttuurikasvatussuunnitelma mahdollistaa oman alueen kulttuuristen erityispiirteiden esiintuomisen, mikä tukee paikallisia alan toimijoita sekä juurruttaa asukkaita asuinympäristöönsä.
- ❖ Suunnitelmaa edistää kunnan kulttuurin TEAviisari-tulosten kehittymistä
- ❖ Tukee kuntaa toteuttamaan lakia yleisistä kulttuuripalveluista.

Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutus Puolangan perusopetuksessa ja lukiossa

Seuraavaksi on kirjoitettuna auki KOPSin perustaso, jonka mukaisessa toiminnassa eli työpajoissa ja käyntikohteissa pääsee tekemään paljon itse ja tutustumaan taiteenaloihin kattavasti.

Lukuvuoden aikana voidaan tarjota esityksiä koululaisille ja lukiolaisille mahdollisuuksien mukaan.

Perusopetus

Perusopetuksessa järjestettävät työpajat voivat olla maksullisia tai maksuttomia (2000-2500 e/lukuvuosi). Työpajoissa otettava huomioon mahdollisuuksien mukaan paikallinen kulttuuri.

1. luokka

Kuvataide: Liittyy opetussuunnitelman arvoperusteeseen Kestävän elämän välttämättömyys

Järjestetään luokanopettajan johdolla kuvataidepaja, jossa mietitään, miten tehdä taidetta luonnonmukaisesti, mistä ei jää pysyviä jälkiä (esim. itsetehdyt maalit). Välineinä luonnonmateriaalit ja/tai kierrätettävät materiaalit. Voidaan työskennellä ulkona.

Toteutus: yksi työpaja / lukuvuosi (1-2 h), luokanopettaja

2. luokka

Sanataide: Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Tekstien tuottaminen (S3)

Käynti kirjastossa, jossa tutustutaan Isa Aspiin ja runoihin (luokanopettajan apuna tarvittaessa kirjastonhoitaja tai äidinkielenopettaja). Lisäksi luokanopettaja järjestää sanataidetyöpajan, jossa tehdään opettajan harkinnan mukaan esimerkiksi tarina, runo tai pieni näytelmä.

Toteutus: yksi työpaja / lukuvuosi (1-3 h), luokanopettaja

3. luokka

Perinnekuulttuurit: Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Käynti kotiseutumuseossa/Askanmäellä paikallisen oppaan johdolla. Paikan päällä tarinatyöpaja. Lisäksi työpaja paimenperinteeseen liittyvästä musiikista, eli tututustaan mm. sarviin, torviin ja paimenkulttuurin soittimiin niitä itse kokeilemalla.

Toteutus: yksi työpaja / lukuvuosi, paikallinen opas

4. luokka

Tanssi: Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Järjestetään tanssityöpaja joko liikunnantunnilla tai erikseen sovittavana ajankohtana. Mahdollisuuksien mukaan, 2 lasta (4.lk) huoltajineen osallistuu Helsingissä järjestettäviin Suomen lasten itsenäisyyspäivän juhlaan.

Toteutus: kaksi työpajaa / lukuvuosi, luokanopettaja tai luokkaa opettava liikunnanopettaja TAI ulkopuolinen ohjaaja

5. luokka

Draama: Liittyy opetussuunnitelman arvoperusteeseen Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Draamaesitystä voidaan valmistella eri aineiden tunneilla, esim. käsikirjoitus äidinkielellä.

Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään talon ulkopuolisia toimijoita, mutta tarvittaessa voidaan toteuttaa koulun omalla väellä ja yhdistää Tehdään esityksiä -valinnaisaineeseen.

Toteutus: yksi työpaja / lukuvuosi, luokanopettaja ja aineenopettajat TAI ulkopuolinen ohjaaja.

6. luokka

Luovuuskasvatus/musiikki: Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Mistä musiikki muodostuu (S2)

Biisipaja pessimismistä. Tässä luodaan oppilaiden kanssa oma yhteinen kappale nollasta äänityskuntoon. Sisältää lyriikoiden kirjoitusta, sävellystä, harjoittelua ja äänitysteknologiaan tutustumista.

Toteutus: kaksi työpajaa tai integroituna musiikintunteihin

7. luokka

Elokuvakasvatus. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Monilukutaito (L4)

Toteutus koululla olevilla laitteilla. Teema otetaan jostain paraikaa esillä olevasta asiasta, voi liittyä koulutyöhön, politiikkaan tai muuhun ajankohtaiseen aiheeseen. Mahdollisuuksien mukaan työpajan järjestäjäksi otetaan ulkopuolinen toimija.

Toteutus: yksi työpaja / lukuvuosi, aineenopettaja TAI ulkopuolinen ohjaaja

8. luokka

Oppilaat osallistuvat Taidetestaajat-kokonaisuuteen.

Toteutus: kaksi kulttuurikohdetta / lukuvuosi, yhteyshenkilönä luokanvalvoja

9. luokka

Luova työ ammattina -kokonaisuus. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Taiteilijat ja taidekasvattajat kertovat työstään, jonka jälkeen oppilaat työpajaosuus taiteilijan johdolla.

Etämahdollisuus Aalto-junior: Etäopintokäynnit koululaisryhmille | Aalto-yliopisto

Toteutus: yksi työpaja / lukuvuosi, opinto-ohjaaja ja tarvittaessa luokanvalvoja

Lukio

Pienen opiskelijamäärän vuoksi kaikki osallistuvat kokonaisuuksiin joka vuosi. Yksi kokonaisuus vuodessa toteutetaan.

1. - 3. vuosikurssi

Käydään kokemassa yhdessä kollektiivinen kulttuurielämys, joka voi olla esimerkiksi taidenäyttely, teatteri, elokuva, tanssiesitys tai konsertti.

Toteutus: Tapahtumien aikana voi olla opettajien tukena ohjaamassa alan ammattilainen. Tapahtuman organisointivastuu on ryhmänohjaajilla yhdessä opiskelijakunnan ohjaavan opettajan ja lukion rehtorin kanssa.

Puolankajärven koulun ja Puolangan lukion opettajakunta

Puolankajärven koulun koti- ja kulttuuritiimi